No 1722.   1852.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ5,00; voor de buitensteden ƒ6,00; franco door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden*, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

ZATURDAG, 18 DECEMBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 17 December.

De Buitenlandsche berigten van heden bevestigen allezins twee geruchten, die voor den nieuwen Franschen Keizer niet zonder beteekenis zijn. In de eerste plaats, de Prinses Wasa ontvalt Napoleon III: zij gaat huwen met een Saksischen Prins. Het publiek in Frankrijk heeft daarvan eerst kennis gekregen door een eigenhandig schrijven van de Prinses Wasa aan de gravin de Chambord.

In de tweede plaats, de Keizer van Oostenrijk is over Saksen naar Berlijn vertrokken, waar hij op het koninklijk slot ongetwijfeld de banden van vriendschap met Pruissen gaat hernieuwen, om de politieke en kommerciëele verbroedering van Duitschland, bij het herrijzen van het Napoleontiesch Keizerrijk, te voltrekken. Wij vergenoegen ons heden met de aandacht op die twee feiten te vestigen, ons voorbehoudende daarop later terug te komen.

Uit het verslag in de Eerste Kamer uitgebragt over het ontwerp tot aflossing of renten vermindering van Nationale Schuld blijkt, dat bij het onderzoek van dit wetsontwerp onderscheidene leden hunne belangstelling in de gedane voordragt hebben betuigd. Zij verheugden zich, dat aan de Regering daarbij eene wenschelijke ruimte van handeling is voorbehouden, en gevoelden de groote verantwoordelijkheid, welke de minister op zich neemt. Zij koesterden dan ook de hoop, dat het hem gelukken zal dezen maatregel op de voordeeligste wijze voor 's lands schatkist [illegible] dat de omstandigheden zullen medewerken om de renteverminderingen [illegible] ten honderd te kunnen doen afdalen, terwijl zij gaarne de verklaring aflegden, dat zij vertrouwen stellen in de bedoelingen der Regering, om de zaak ten meesten nutte voor 's lands financieele belangen te besturen. Eenige andere leden hebben zich bepaald bij de betuiging hunner tevredenheid, dat er een maatregel tot vermindering van den rentenlast wordt voorgedragen. Zij gaven de voorkeur aan het gewijzigd wets-ontwerp boven hetgeen oorspronkelijk is voorgesteld. Men begreep overigens dat het thans voor het welslagen van den maatregel niet anders dan nuttig kan zijn, zich bij deze gelegenheid van veelzijdige beschouwingen daarover te onthouden. En terwijl door slechts enkele leden aangaande de wenschelijkheid van amortisatie boven konversie meeningen werden geuit, welke de overige leden geenzins konden deelen, zoo stemde de meerderheid hierin geheel overeen, dat de voorgedragen wet juist daarom alle goedkeuring verdient, omdat zij bijaldien de tijdsomstandigheden geene konversie mogten vergunnen, tot eene amortisatie alle gelegenheid geeft; terwijl het gevolg, zoowel van verwisseling van schuld als van schulddelging, zal zijn eene vermindering van den rentenlast, welke alle de leden inzonderheid wenschten tot stand gebragt te zien. Ten aanzien van art. 10 in verband met art. 8 is door eenige leden aangemerkt dat, hoezeer uit de redaktie der wet vrij duidelijk de bedoeling schijnt te kunnen worden afgeleid, om de kourtage aan elken houder van akten van aandeel of certifikaten van inschrijving, en niet uitsluitend aan makelaars, na de stempeling uit te betalen, desniettemin eene verzekering daaromtrent van Regeringswege voor de toepassing niet overbodig zal zijn. Men wenschte zich bij het mededeelen dezer vraag te bepalen, ten einde de ministers in staat te stellen daarop bij de diskussie over het wets-ontwerp eenig antwoord te geven. In het belang eener bespoedigde afdoening dezer gewigtige zaak, heeft men het uitbrengen van dit verslag door het afwachten van schriftelijk antwoord niet willen vertragen.

Morgen zal de Eerste Kamer over het ontwerp van wet tot konversie en schulddelging beraadslagen. Zij zal, blijkens bovenstaand verslag, zich ongetwijfeld met het voorstel vereenigen.

Wij hebben de Madiai-beweging onder sommige Protestanten binnen- en buitenlands, meermalen besproken. Herhaaldelijk hebben wij aangetoond, dat de drijvers dier beweging de Madiai's eigenlijk slechts tot voorwendsel gebruiken, met het doel om de Protestanten tegen de Katholijken op te zetten, en iets van dien haat te doen herleven, waardoor zij hopen, de uit elkander loopende rigtingen in het Protestantismus in één punt te kunnen vereenigen. Niet indachtig aan het voorschrift van Christus: hieraan zal men u kennen, indien gij elkander lief hebt, tracht men openlijk ten aanzien der gansche wereld den band van liefde, dien de Goddelijke Meester aanbeveelt, te vervangen door een band van haat. Is het daaraan niet toe te schrijven, dat zoo betrekkelijk weinige Protestanten aan de Madiai-beweging hier en elders in Europa hebben deel genomen? De Protestanten hebben over 't algemeen met ons begrepen, dat waar men Christenen te zamen roept tot eene vereeniging van haat, daar niet de christelijke liefde, maar de booze menschelijke hartstogt werkt, die zondig voor God en onteerend voor de menschen is. Wij willen evenwel dien blaam niet hebben aangewreven aan elk die deel nam aan het Madiai-geroep; het zij verre. Onder hen, die zich door de luid klinkende woorden en leugenachtige schildering van vervolging lieten medeslepen, wisten de meesten niet wat er van de zaak was, veel minder welk ergerlijk doel bij dat nood-geroep voorzat. Zij lieten zich te goeder trouw, misleid gelijk zij waren, opnemen in een leger, waarvan zij de schandelijke zending niet kennen. Als wij opkomen tegen het bedrog en de misleiding, het is om de raddraaijers. Het zijn deze laatsten alleen, die wij aanvallen, omdat wij hun snood drijven voor alle gemoedelijke lieden van alle gezindten willen trachten te ontmaskeren. Daartoe vinden wij eene uitnemend geschikte bijdrage onder de rubriek »Tijdsomstandigheden" van het jongste nummer van den *Katholiek*, waarom wij het daar gezegde over de besproken gelegenheid hier in zijn geheel laten volgen:

Het Protestantsch Gezantschap naar Toskane.

»Ik weet wel wie gelijk heeft" sprak de boer, die toevallig bij een redetwist van twee geleerden tegenwoordig was: »ziet slechts hoe de een driftig wordt en staat te schreeuwen."

Dat oud historietje, overal en nergens gebeurd, speelde ons voor den geest, toen wij de berigten lazen van al de beweging en vertooning, waartoe de veroordeeling der echtelieden Madiai had aanleiding gegeven. Het was eene zoo geschikte gelegenheid, het gedrag der Katholieken en Protestanten te vergelijken, en duidelijk bleek weder, waar de kalme waarheid en waar de hartstogtelijke dwaling sprak.

Hebben de Katholieken zich naar Zweden begeven, waar, in strijd met de bestaande grondwet, hunne geloofsgenooten verbannen en onderdrukt worden?

Zijn zij naar Engeland gegaan, om, zoo mogelijk, kwijtschelding te verkrijgen voor den tegen alle regt en billijkheid veroordeelden Newman?

Of hebben zij eene deputatie gezonden naar den kleinen hertog van Mecklenburg Schwerin, die met verkrachting van wetten en traktaten, de huiselijke godsdienst belet van een zijner Katholieke onderdanen?

Driemalen moeten wij er neen! op antwoorden. Waartoe zouden zij het doen? Nuttelooze pogingen hebben gevolgen die doorgaans minder dan nutteloos, die schadelijk zijn. Maar zij hebben de organen die hun ten dienst stonden laten spreken; zij hebben die even onwettelijke als onregtvaardige vervolging met groote letteren in de historie geschreven; zij hebben zich gewend tot de publieke opinie, hoogst hof van appel, dat eindelijk alle onregtvaardige vonnissen, zelfs hare eigene, zoo ze dit zijn mogten, vernietigt. Dat was het, wat de Katholieken konden en moesten doen, wat overeenkwam met den geestelijken aard der betroffen zaken, wat aan hunne waardigheid en die der vervolgden beantwoordde, en zonder al dat nuttelooze, dat slechts uit hartstogt kan voortkomen, en slechts hartstogt kan gaande maken, geheel berekend was voor het beoogde en zeker doel.

De gevolgen dezer handelwijze bleven niet uit. O! zoo veel kracht ligt er in de waarheid die gezegd wordt gelijk zij gezegd moet worden, dat is, in de waarheid zelve; en schoon we andere oorzaken geenszins willen voorbijzien, gelooven we het er voor te mogen houden, dat het Protestantisme, er door beschaamd geworden, voor het eerst wenschte eenige vervolging, hoedanig ook, te ondergaan, ten einde aan die zoo veel indruk makende voorvallen toch iets te kunnen tegenoverstellen.

Daar werden dan de Madiai's veroordeeld om proselitisme, als hebbende door middel van geld minderjarigen tot afval van de Katholieke godsdienst bewogen enz., veroordeeld volgens van ouds bestaande wetten, die men bij de intrigues van Engeland meer dan ooit noodig had, veroordeeld op de zachtst mogelijke wijze, tot het minimum der straf. Al aanstonds begon een geschreeuw, waarbij men van het stout toegeëigend voorregt, naar believen te mogen verdraaijen, vervalschen en bedriegen, weder zeer ruim gebruik maakte. In Engeland heette het, dat de Madiai's waren veroordeeld, omdat zij in den bijbel hadden gelezen! Natuurlijk wist men noch in Engeland, noch in Holland, waar zulke berigten gretig worden overgenomen, dat weder in 't jaar 1851 een nieuwe oplage was geschied van den Italiaanschen bijbel van Martini, aartsbisschop van Florence, en de bijbel dus in Toskane *niet onder de bank* lag. In Duitschland vermeldden de dagbladen, onder veel gejammer en gevloek tegen den Toskaanschen dwingeland, dat de Madiai's naar de galleijen waren verwezen. Dat er in heel Toskane geen galleijen bestaan, deed niets tot de zaak; zij waren toch naar de galleijen! Eindelijk vond men zich in Engeland gedwongen te erkennen, dat de martelaren het vrij wel hadden. Maar ziedaar de heer Elout, ja de heer Elout zelf berigt, dat zij met ijzeren beugels en ketenen aan een muur zijn geklonken!

Maar dat was nog slechts van het zeer alledaagsche en gewone. Een stap werd gedaan, die zijn voorbeeld niet had, een stap zoo uitdagend en tergend, dat hij, ware het Protestantisme minder verdeeld en de Katholieken minder bezadigd, de meest betreurenswaardige gevolgen zou hebben kunnen na zich slepen.

In Ierland, dat de Protestanten eens hebben uitgemoord, dat zij, bij den wederaanwas der ongelukkige bevolking, met een overleg hebben onderdrukt, waartoe men het wreedaardig fanatisme niet in staat achtte: waar de Anglikaansche Geestelijken de schatten niet kunnen verteren, die zij afpersen van een volk van martelaren, 't welk ondanks het grievendst lijden getrouw blijft aan zijn geloof: in dat Ierland hebben zij zelven die rijk zijn van de armoede der Katholieken, en, zoo mogelijk, gelukkig van het ongeluk hunner eeuwen lang vervolgde landgenooten, den eersten nood- en jammerkreet aangeheven; daar te Dublin, heeft men besloten de Koningin »als hoofd der Protestantsche Kerk van Engeland" te smeeken »van zorg te dragen, dat in »Europa geen martelie voor den bijbel meer wierd onder»gaan!" — Welnu is dat blindheid? is dat hartstogt, is dat onbeschaamd te werk gaan? Kunnen zij regt hebben die zoo spreken? En nogtans, dat was de oorsprong der zoo veel gerucht makende vertooning, en uit dezen geest kwam zij voort.

Het Evangeliesch verbond, in Ierland en Engeland gevestigd, en welk zijne vertakkingen reeds op het vaste land heeft uitgebreid, besloot een gezantschap naar den Hertog van Toskane te zenden. De heer Bulwer zelf, die anders in Spanje blijken had gegeven, hoe hij een land in oproer kan brengen, scheen met de zaak niet belast te kunnen worden, evenmin als zijn landgenoot en mededinger Lord Minto, die het vuur der revolutie in Italië onderhoudt. Er moest eene manifestatie plaats hebben, zoo als het Protestantisme tijdens zijn gansche bestaan niet gedaan had; het zou iets laten hooren, dat naar den stem van den Paus geleek. Eenigen Engelschen, Lord Roden aan 't hoofd, begaven zich dan op weg, en van overal, bijna van geheel 't Protestantsch Europa voegden er zich eenige leden der groote zamenzwering bij; uit Nederland, uit Zwitserland, uit Frankrijk, Wurtemberg en Pruissen. Indien men een berigt in de *Kreuzzeitung* gelooven mag, verzelde graaf Arnim-Blumberg het gezantschap uit naam des Konings van Pruissen »als beschermer der Evangelische Kerk op het vaste land" (1). En 't wordt waarschijnlijk als men be-

(1) Naar latere berigten vertegenwoordigde hij den Koning slechts als vorstelijk lid (?) der Evangelische Kerk.

denkt, dat de Pruissische gezant Von Reumont reeds eenige vergeefsche pogingen te Toskane had gedaan. Ook de heeren Bulwer en van Usedom, Raad der Pruissische legatie, snelden uit Rome naar Florence, om nog meer aanzien te geven aan het reeds aanzienlijk gezantschap Wat al vertoon, en welk een inspanning! maar vooral welke onbeschaamdheid, die zich in zulke mannen onmogelijk anders dan door hartstogt verklaren laat.

Daar hun de toegang tot den hertog geweigerd werd, dienden zij een geschrift in, waarin zij in den heiligen Naam des Verlossers, »in Naam van Jesus," de vrijheid der Madiai's vragen We gaan voorbij wat er voor den hertog en zijn bestier beleedigends en tergends is in dit verzoek; 't welk immers noch gedaan, noch ingewilligd konde worden, zonder ingewikkeld te erkennen, dat hij in zijn land de ware leerlingen van Jesus had vervolgd; maar we vragen wie die Christus is, uit wiens naam zij spreken? Te Leiden, te Groningen, te Berlijn, te Stuttgard, te Oxford, op ieder der plaatsen van waar die gezanten aankomen, wordt een andere Christus gepredikt. Ook in Frankrijk is de Christus van den heer Gasparin waarlijk niet dezelfde, als die van den predikant Coquerel. Wien bedoelen ze? En waar is hier dat geloof dat martelaren voortbrengt? Hoe kunnen derhalve al de Protestanten van Europa, hier eene andere eenheid vertoonen, dan die van vijandschap en gloeijenden haat tegen de Katholieke Kerk? Wat hadden de gezanten kunnen antwoorden, indien de Toskaansche minister gezegd had: mijn heeren, welken Jesus bedoelt gij? Eenen onuitsprekelijken afkeer heeft het ons ingeboezemd, dat menschen van eenen stand, die zeer wel, helaas al te wel weten, dat het Protestantisme naauwelijks Christendom meer is, uit naam hebben durven spreken van dien Jesus dien de hunnen verloochenen; even als waren zij, die hier de Protestanten van zoo veel landen eenigermate vertegenwoordigen, de heldhaftige Apostelen, de belijders en wrekers van dien aanbiddelijken Naam.

En tot wat doel gebeurt het? Waartoe worden die uiterste, aller oogen tot zich trekkende pogingen aangewend? ja! waartoe wordt hier die heilige Naam van Jesus ingeroepen?

Tot niets! tot eene ijdelheid, tot eene vertooning van welker volslagen nutteloosheid ieder die niet geheel blind was, bij voorraad moest overtuigd zijn. Indien men in den onbegrijpelijken waan geraken kon, dat de hertog van Toskane voor dergelijke hem en zijn gansche land onteerende verzoeken toegankelijk was, moest toch de te vergeefs herhaalde poging van den Pruissischen gezant in zoo ver opmerkzaam hebben gemaakt, dat men van de honderd wegen die er waren, ten minste eenen gebruikt had, om zich van de gezindheid des hertogs te vergewissen.

Zoo worden we wel tot de veronderstelling genoodzaakt, dat men den Naam des Verlossers tot iets ergers heeft misbruikt, dat men slechts gezocht heeft naar een leus, naar stof tot schreeuwen, tot beschuldiging en vermaledijding der eenige Kerk. *De Tijd* die hierin met ons overeenstemt, haalt er reeds feiten ten bewijs voor aan, en toont dat men in de te Amsterdam gehouden bijeenkomst gesproken heeft op eene wijze, die dergelijke bedoelingen ten duidelijkst verraadt. In den Haag is hetzelfde gebeurd. Ook daar heeft men gebeden en gepreekt, en wat we toch niet hadden verwacht, daar heeft de heer Mackay eene kollekte gedaan, om den heer Elout voor de onkosten zijner dubbel mislukte reize (1) schadeloos te stellen.

Indien we ons niet bedriegen, komen de schrijvers van het voortreffelijk dagblad ook daarin met ons overeen, dat er onder een deel der Protestanten eene verbittering bestaat, die stof geeft tot ernstig nadenken over de toekomst. Men is te zeer aan hun hartstogtelijk drijven gewend, om er sterk door getroffen te worden. En 't is waar: het Protestantisme, 'twelk geen openbaar gezag heeft dat het woord kan opnemen, geen instellingen waar het zich in uitspreekt en waarmede het zijne belangen bevordert, geen waarheid die het verzekeren kan, dewijl het ieder vrijheid van denken toeschrijft, geene belijdenis eindelijk die verpligt, daar het de verschillende godsdiensten beschouwt als slechts verschillende wegen ter zaligheid — kan om al deze redenen niet voor zich spreken en handelen, zonder dat het bloot menschelijke en persoonlijke op den voorgrond treedt, en aanstonds de hartstogten in spel geraken. Het is een leger dat geheel uit ongeregelde troepen bestaat, en bij gevolg geen openlijken slag kan leveren volgens de wetten van een eerlijken krijg. Het voert eene soort van guerilla-oorlog, waarin bijna ieder op zich zelven vecht, en waar moet men zich dan niet op verwachten?

Juist dat het wel zijn aard van oorlogen niet veranderd, maar toch naar een afgesproken plan schijnt te werk te gaan, en op alle punten gelijk aanvalt, wekt onze oplettendheid en geeft stof tot denken. In Engeland, waar nu weder het Katholieke kerkgebouw te Gravesend gevaar heeft geloopen van geplunderd en verbrand te worden, neemt het Gouvernement de houding aan van het Protestantisme te zullen handhaven en beschermen, en tegen vroegere gewoonte hoort men nu altijd iets van dien aard in de aanspraak der Koningin aan 't Parlement. In Pruissen is een revirement de politique in dezelfde rigting begonnen. En terwijl zoo de twee grootste Protestantsche mogendheden, middelerwijl ze verschillende dwangmaatregelen nemen tegen de vrijheid der Kerk, eene zekere vertooning maken, welke zij zeer wel weten door het fanatisme te zullen worden begrepen en uitgelegd, zijn tallooze pennen aan den arbeid om de Katholieke Kerk op alle mogelijke wijze te beschuldigen en te beschimpen. Tijdschriften die voorheen van bloot wetenschappelijken aard waren, hebben zich met de godsdienst gaan bezig houden, en degenen die haar reeds vroeger ten onderwerp hadden, gaan in hunne polemiek tegen de Kerk alle palen te buiten. Een wedijver schijnt te ontstaan wie het stoutst en het onbeschaamdst der Kerk allerlei onwaarheden kan toedichten. De laatst verschenen *Jahrbücher der Biblischen Wissenschaft* van H. Ewald bevatten eene schandelijke diatriebe tegen den Paus, waarin deze van 't begin tot het eind persoonlijk wordt aangesproken, en waarvan de gansche inhoud zaam te vatten is in de dikwijls herhaalde woorden »*Pio Nono, waarom verdoemd en vervolgt gij ons?*" De *Theologische Studien und Kritiken* leveren in het eerste nommer van dit jaar een betoog van nagenoeg dezelfde beteekenis, en waarin Prof. Ullmann beweert, *dat verdraagzaamheid met de Katholieken onmogelijk, en het wel degelijk de leer hunner Kerk is, dat alle Protestanten verdoemd zijn!!* Ziedaar twee oorlogsverklaringen! Waar zouden we eindigen, indien we alle voorbeelden van dien aard willen mededeelen? Een meer dadelijken invloed oefenen de verschillende Protestantsche vereenigingen, waarin de Predikanten bij honderden vergaderen, om het nietheilige vuur bij elkander op te wekken, en bij hunnen terugkeer in hunne gemeenten te verspreiden. Hoe het daar toegaat, kan men opmaken uit hetgeen te Bremen en te Wiesbaden is gehoord. De Katholieke Kerk is »*het uitbroeisel der hel!*" »*Babel moet vallen*". De Paus, »*de Baälspriester*", *de Antichrist*", *het helsch systeem van Rome vordert haat*". Dat waren, naar de *Politische Blätter* woordelijk uit de *Allgemeine Zeitung* berigten, de grondakkoorden die er werden aangeslagen.

Het gaat zoo ver, dat welgezinde Protestanten er zich beginnen over te [illegible] als Des Amorie van der Hoeven, als Stahl, Leo, Hengstenberg en anderen luide van hunne afkeuring hebben doen blijken.

Waar wil men heen?

Het orgaan van den heer Groen van Prinsterer heeft gezegd, dat eene worsteling tusschen de Hervorming en het Pausdom voor de deur stond, en van godsdienstoorlog gesproken. Dergelijke ideën schijnen ook in Engeland en in Duitschland levendig te worden. Aan de *Kreuzzeitung* N°. 225 wordt uit Londen geschreven: »*Als* »*het eens ernst wordt in de wereld, wegen de Pro-* »*testantsche volken, schoon minder in getal, zwaarder* »*dan de Katholieke. Het rijk van Spanje is na zijne* »*worstelingen onmagtig zaamgezonken, en de wereldzee* »*is alleen in Protestantsche handen* (!). *Een nieuwe* »*conservatieve Cromwell of een Gustaaf Adolf in Engeland* — *en de Engelsche landsquires zijn nog altijd* »*van dien aard, dat zij zulk eenen man kunnen voort-* »*brengen* — *zou met het Duitsche Protestantisme op* »*den regter, en het Amerikaansche op den linkervleugel* »*te overmagtig zijn voor het zuiden, hetwelk zich in* »*Italië concentreert, en met eenen Westfaalschen vrede* »*zou het niet afloopen.*"

Zeker, met geenen Westfaalschen vrede liep het af. Wie het op het slagveld winnen zou, willen we niet eens berekenen, maar het zoo wrakke Protestantisme zou instorten door het dreunen van den grond.

Dezer dagen is een nieuw weekblad verschenen onder den titel van *Revue Catholique de Genève*, onder nagenoeg dezelfde redaktie als de vroegere *Journal de Genève* en de *Spectateur de Genève*. Het eerste nummer daarvan wordt geopend met eenen herderlijken brief van Mgr. Rendu, Bisschop van Annecy aan die redaktie, waaruit wij, wegens deszelfs belangrijkheid, eenige opmerkelijke zinsneden hier laten volgen:

Er is een tijd geweest, dat een godsdienstig dagblad gerust kon nalaten zich met staatkunde in te laten; maar de politici hebben van alle zijden het godsdienstig terrein ingenomen; en de godsdienst heeft op hare beurt de aanmatigingen en valsche afdwalingen der staatkunde moeten ontmaskeren. Zoo lang onder de publicisten de leer der maatschappelijke overeenkomsten geldend was, kwam men overeen te bepalen, dat de godsdienstige wetenschap niets gemeens zou hebben met de staatkunde. Men sloot de godsdienst binnen de kerken, en duldde niet dat Gods naam zelfs genoemd werd ter plaatse, waar de bevoorregte mannen vergaderden; en deze gaven elkander of ontvingen van anderen, die het niet bezaten, het regt om het lot der volkeren te regelen. Maar de wetenschap is vooruitgegaan, en dien ten gevolge is zij tot aan den grond der zaak genaderd. Men heeft wel wat laat het onderscheid begrepen dat er tusschen de natuurlijke maatschappij en de burgerlijke vennootschap bestaat. De eerstgenoemde, een werk Gods, tot voortplanting des menschdoms gedurende den tijd, bestaat zonder en ondanks des menschen wil, de laatstgenoemde, daargesteld voor de stoffelijke belangen des tijds, eischt de zamenwerking van den wil der menschen. Gene bevindt zich in het huisgezin, deze in de natie. De eerste, de natuurlijke maatschappij, een hoofdbestanddeel der burgerlijke vennootschap, heeft van den begin af van God-zelf hare grondwet ontvangen, en op die wet moeten alle wetten van de laatste gegrond zijn. Vandaar dat de oudste volkeren theokratische regeringsvormen hebben gehad. Alle natien, die leven en kracht bezeten hebben, zijn min of meer de theokratie genaderd, en zijn dan eerst begonnen te verkwijnen, toen zij God uit hunne wetgeving verbannen hebben. De burgerlijke maatschappij van de godsdienstige maatschappij scheiden, eene volkomen echtbreuk maken tusschen de Godsdienst en den Staat, is de gevaarlijkste dwaling, waarin de menschelijke geest kan vervallen. De Godsdienst laten afhangen van wat men is overeengekomen *de Staat* te noemen, is de natuurlijke orde verstoren en met den chaos een aanvang maken. Gij weet trouwens wel, dat dit het doel is, waarheen de sektarissen der zuivere rede streven, die in maçonieke genootschappen over geheel Europa verspreid zijn, en gesteund worden door een verontzedelijkend onderwijs en door het beginsel des vrijen onderzoeks, hetwelk zelf altijd en noodzakelijk uitloopt op het zuiver rationalismus.

Dit zij genoeg gezegd om te betoogen, dat uw weekblad zich niet zal kunnen onthouden van de behandeling der politiek in zekere opzigten. De afscheiding der staatkundige van de godsdienstige wetenschap, die aan eerstgenoemde het aanzijn gaf, is eene zoo grove ongerijmdheid, dat men naauwelijks begrijpt, hoe zij in 's menschen geest heeft kunnen opkomen. Zie ook Europa, of het tegen die afscheiding niet schijnt te protesteren?.... Al die beroering, die omwentelingen, die aanhoudende zamenzweringen, die geheime genootschappen, die opstanden, die oorlogsbedreigingen, die diplomatieke intrigues, die partij-worstelingen, alles resumeert zich in de godsdienstige quæstie. De dorps-schoolonderwijzers, de professoren in de hoogste wetenschappen, de staat- [illegible] vers, de roman- en feuilleton-schrijvers — zij allen worden, ondanks zich zelven, medegesleept in de godsdienstige quæstie.

De godsdienstige quæstie ligt, even als haar hoogste onderwerp, God, boven en op den bodem van alles wat menschelijke kennis betreft. Zij bezigt haren invloed op de vredestraktaten, even als op de oorlogsverklaringen; en gelijk de maatschappelijke bewegingen zich oplossen in de godsdienstige beweging, zoo ook lossen alle oorlogen zich op in den strijd, dien de door den menschelijken geest verschillende dwalingen het Katholicismus aandoen.

Gij moogt niet schroomen om van tijd tot tijd, wanneer gij het nuttig acht, een uitstapje te maken op het gebied der staatkunde. Wanneer de wetgevers der volken zich zelven in zoo verre miskennen, dat zij wetten maken in strijd met de wetten van God, wiens bedienaar gij zijt; hoe groot, hoe sterk, hoe magtig zij ook zijn, moogt gij niet aarzelen tot hen te zeggen, dat naast het gezag dat de maatschappij hun heeft verleend, voor hen, even als voor allen, pligten bestaan, door God hun opgelegd; en indien zij hardnekkig voortgaan met de ongeregtigheid door geweld te doen zegevieren, dan moet gij aan de volken zeggen, dat het beter is aan God, dan aan de menschen te gehoorzamen.

Er bestaan in het twistgeschrijf, en vooral in de polemiek over godsdienstige zaken, klippen waarop men gemakkelijk kan verzeilen. Kwaadgehumeurdheid is er een van. Hoe zou men zich ook niet boos maken over de hardnekkige dwaling en meer nog over de kwade trouw, die haar bijna altijd volgt?..... Gij zult wel doen u tegen dat gevaar te wapenen.

Gij zult te bestrijden en te onderrigten hebben. Om te onderwijzen moet gij de katholijke leerwijze, die der Apostelen en der H. Kerk volgen. Hij die zeker is van de waarheid te bezitten, heeft geene diskussie noodig. Zonder zich te bekommeren om de filosofen, die beweren dat men niets van *niet* kan maken, noch om de geologen, die meenen dat de scheppingstijd te kort is gesteld, heeft Mozes het voldoende geacht te zeggen: *In den beginne schiep God hemel en aarde.* Maar, ofschoon wij geen diskussie te voeren hebben over de waarheden des geloofs, wij hebben ze in waarheid te verdedigen, en de verdediging brengt de diskussie mede met twee soorten van tegenstanders.

Heb medelijden met hen die de waarheid zoeken. Zij zijn zeer te beklagen. De angst, die het gevolg is van de onzekerheid aangaande het ware doel van ons bestaan, is eene foltering, die men moet verligten in plaats

(1) Bij is te Florence gekomen toen alles reeds was afgeloopen.

[illegible]n erger maken. Doch gij zult ernstige mannen ontmoeten, die met belangstelling de godvruchtige quæstieu behandelen; nader hun met waardigheid en eerbied, doch vooral met liefde. Wij moeten ons wel wachten om diegenen, die diskuteeren in plaats van ons geloof aan te nemen, al te ligt van kwade trouw te verdenken. Immers de ondervinding heeft bewezen dat lieden, in de dwaling geboren en opgevoed, daarin zonder gemoedsbezwaar bleven volharden, en vastelijk geloofden aan de waarheid der leeringen, die zij als het ware met de moedermelk hadden ingezogen. Omdat de glans der waarheid ons bestraalt, meenen wij dat het niet mogelijk is dat anderen haar niet zien. Doch wij dwalen; de gewoonte, de kracht der opvoeding, de onuitwischbare indrukken der eerste jeugd, de omgang met lieden die in dezelfde denkbeelden verkeeren, een zekere langzame maar gestadige invloed der stoffelijke en zedelijke belangen op den geest, dit alles brengt er veel aan toe tot het doen ontstaan eener overtuiging, die men niet zoo gemakkelijk kan uitroeijen als men soms zoude meenen. (*Vervolg morgen.*)

'sGRAVENHAGE, 16 Dec. Reeds hebben wij berigt, dat de Tweede Kamer der Staten-Generaal hare werkzaamheden voor eenigen tijd heeft geschorst. Men kan er thans bijvoegen, dat het nog niet juist bepaald is, hoe lang dat wel duren zal, maar dat men verwacht dat het omstreeks twee maanden zal aanhouden. De Kamer zou dan tot Paschen druk door werken. Tevens vernemt men, dat de kommissie der Kamer belast met het houden eener enquête wegens den accijns op het zout, besloten heeft, eerst ná het plaats hebbend reces, hare werkzaamheden aan te vangen.

STATEN-GENERAAL.

EERSTE KAMER.

Zitting van Donderdag, 16 December.

In deze zitting hebben de beraadslagingen plaats gehad over het wetsontwerp tot wijziging der bepalingen nopens de heffing bij admodiatie van sommige accijnsen in Limburg, dat met 37 tegen 3 stemmen is aangenomen.

Tegen hebben gestemd de heeren: de Villers de Pité, d'Ablaing van Giessenburg en Cremers.

Door de betrokken Kommissien van Rapporteurs zijn de [illegible]gen uitgebragt omtrent de wets-ontwerpen, die Vrijdag en [illegible]urdag in behandeling zullen komen. Onder de laatstgenoemde behoort het ontwerp der konversie of verwisseling van [illegible]ionale schuld.

De Kommissie voor de Verzoekschriften heeft eenige verslagen uitgebragt, met welker konklusien de vergadering zich vereenigd heeft.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 15 Dec. De Keizer heeft heden de werken in de rue de Rivoli in oogenschouw genomen, en het stadhuis alsmede eene kaserne bezocht. Z. M. werd overal met luide kreten van: *Leve de Keizer!* begroet.

— Reeds is (*per telegraaf*) gemeld, dat de Groothertog van Hessen het verlangen heeft te kennen gegeven om het voor 14 jaren opgeheven gezantschap van Hessen hersteld te zien. De Groothertog heeft aan den Franschen zaakgelastigde te Darmstadt zijn genoegen betuigd over de afkondiging des Keizerrijks.

— De *Moniteur* bevat een dekreet waarbij bepaald wordt, dat de gendarmerie, voor de dienst der hoofdstad bestemd, den naam zal dragen van garde van Parijs; en de bataljons der mobile gendarmerie dien van keur-gendarmerie.

— Het berigt door de *Assemblée nationale* medegedeeld, betreffende het huwelijk van Prinses Carolina Wasa met Prins Albert van Saksen (zie ons N°. van eergisteren) schijnt boven allen twijfel zeker te zijn. Het doorgaans zeer goed onderrigte dagblad heeft het nieuws bekomen van zijn korrespondent te Frohsdorf die er tevens bijvoegt, dat Mev. de gravin de Chambord van Prinses Carolina een brief heeft ontvangen, waarin zij zelve het verklaart.

Dat de legitimisten opgetogen zijn van vreugde over dit afgesprongen huwelijk van Napoleon III met Prinses Wasa, spreekt wel van zelf. Trouwens die vreugde openbaart zich luid, wanneer zij, handklappend van pret, berigten dat er, na deze mislukte poging, thans geene enkele huwbare prinses meer te vinden is, die voegzaam de echtgenoote van den Keizer zijn kan, zoodat hunne vrees voor een huwelijk van Napoleon III dan ook geheel geweken is. Men heeft namelijk gesproken van eene dochter des Konings van Napels; doch doch deze is slechts een prinsesje van 6 jaar, en dus te jong om ooit de gade van den Keizer te worden. De prinses van Brazilie, waarover men ook gesproken had, verkeert in onmin met de familie Bonaparte, en bovendien verkwijnt zij aan eene borstziekte. Nu blijft er nog over eene prinses van Saksen-Meinungen; maar de hertog van Saksen-Meinungen, door de groote Mogendheden daartoe aangezet, houdt haar onder sequester, zoodat zij almede niet bestemd kan worden voor den nieuwen Vorst der Fransche natie.

— Indien men de Belgische *Indépendance* gelooven mogt, dan zouden er te Parijs geruchten in omloop zijn van verkoeling tusschen de Fransche regering en de overige Europesche hoven. Niets bevestigt evenwel dit berigt van den korrespondent van het Brusselsche blad, hetwelk heden zijn gisteren gegeven berigt intrekt, betreffende het beroep dat de Keizer op de vooruitgaande partij zou hebben gedaan, ten minste wat aangaat het gesprek met den heer Carnot, die zelf dit gerucht bepaalt tegenspreekt.

Het blad verhaalt dat de Keizer, misnoegd over het afgesprongen huwelijk en eenige andere handelingen der Noordsche hoven, zou gezegd hebben, sprekende van de Mogendheden: »Houden zij mij voor een spuitgast, dien men gaat halen als er brand is, maar wien na het blusschen de deur wordt gewezen?"

— Er is sprake dat de maarschalk Jerôme Bonaparte verheven zal worden tot groot-admiraal van Frankrijk.

— De Koning van Napels heeft aan den heer Drouin de Lhuys, minister van buitenlandsche zaken, het grootkruis van de orde van den H. Januarius toegezonden.

— Abd-el-Kader heeft Zaturdag ll. bij zijne komst te Lyon, terstond een bezoek afgelegd bij den maarschalk graaf Castellano en bij Z. Em. Mgr. den Kardinaal de Bonald, Aartsbisschop in Lyon. Des avonds dineerde hij bij den maarschalk, die hem den volgenden morgen ter zijner eer een spiegelgevecht op de Rhone liet geven. Terstond daarna is de Emir per stoomboot de rivier afgevaren om de reis naar Marseille voort te zetten.

— Men meldt, dat de heer Ledru-Rollin, die zoo als men weet met eene Engelsche vrouw gehuwd is, van den kant zijner vrouw eene aanzienlijke erfenis verkregen heeft.

— Men schrijft uit Konstantinopel aan Weener dagbladen: Het weigeren door de Turksche bank van het rijks muntpapier heeft eene algemeene verbazing en sensatie verwekt, en eene deputatie van de voornaamste koopliedenheeft zich denzelfden dag naar den grootvizier begeven, om te trachten daarvan eene verklaring te erlangen. Men liet wissels protesteren die door de aanzienlijkste huizen waren geaccepteerd; geene betalingen werden meer aangenomen dan in baar geld, en de verslagenheid nam gedurig toe.

Men zegt dat de oorzaak der weigering is dat de bank wil liquideeren.

— Uit Athene meld men van den 7, dat talrijke Albanische rooverbenden zich aan de grenzen des rijks zamentrokken, en dat men elk oogenblik eene overschrijding van de grenzen duchtte.

[illegible] zegt dat zich [illegible] veel spanning begint te vertoonen.

De plotselinge verwijdering van den maarschalk Narvaez, die het bevel ontving om onverwijld het land te ruimen, ten einde zich in schijn van eene hem opgedragen zending bij het hof van Weenen te kwijten, heeft veel misnoegen verwekt, en ieder verdiept zich in gissingen, waarom de regering dien generaal, die zooveel diensten aan de Kroon bewezen heeft, aldus behandelt. De Hertog is naar Weenen vertrokken. Hij heeft van de regering een adjudant, eene reiskoets, en 60,000 piasters voor reiskosten ontvangen.

— De *Clamor Publico* berigt, dat de heer Dias Rosas zijn ontslag heeft genomen als lid van den Staatsraad.

— Lord Howden, de Britsche gezant is alhier terug gekeerd.

(*Per Telegraaf*) MADRID, 11 Dec. De bank San Fernando heeft de noodige fondsen verstrekt voor de betaling van het vervallen halfjaar 3 pCts. rente.

ENGELAND.

LONDEN, 15 Dec. Gisteren is in het Huis der Gemeenten de diskussie over het budget voortgezet. Lord Jocelyn, de heer Thompson, Sir Duckworth, Sir Deringh en andere sprekers vereenigden zich onvoorwaardelijk met de plannen der regering De heeren Osborn en Hume hadden bedenkingen; Sir B Hall bestreed de voordragt. De algemeene beraadslagingen zijn nog niet afgeloopen, en het einde van den strijd is nog zeer onzeker. De zitting is tot Donderdag verdaagd.

— Volgens brieven uit Bogota, dd. 25 Oktober, had de Engelsche konsul aldaar berigt ontvangen, dat het Britsche gouvernement den admiraal van het Jamaïcastation last had gezonden, de havens van Nieuw-Grenada te blokkeren; en zulke dwang-maatregelen te nemen, als hij noodig mogt oordeelen, om tot de inwilliging eener vordering te geraken, die zekere heer Mackintosh reeds 20 jaren geleden, tegen genoemde republiek had ingesteld. Dit berigt had veel opgewondenheid verwekt.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 16 Dec. Men schrijft uit Kopenhagen, dat bijaldien de *Volksthing* bij de derde lezing van het wets-ontwerp over de verlegging van de tolgrens naar de Elbe, bij hare meening blijft volharden, zij vermoedelijk zal ontbonden worden.

— De Engelsche General-Steam-Navigation-Company, heeft 6 schepen der Duitsche vloot gekocht, voor 238,000 Thaler. Twee schepen zijn nu nog te koop.

BERLIJN, 16 Dec. In de kommissie der Eerste Kamer voor het onderzoek van het besluit van 4 Aug. 1852 over de zamenstelling der Eerste Kamer, alsmede van dat over de tweejarige oproeping der Tweede Kamer en den duur van hare zittingen, telt men o. a. de graaf v. Arnim-Boitzenburg, Dr. Stahl en Dr. Brüggemann.

— Vrijdag morgen ten 12 ure zal de Keizer van Oostenrijk hier aankomen.

WEENEN, 15 Dec. Onze bank heeft tot de oprigting eener bijbank te Olmutz besloten. Bij de centrale kas van den Staat zijn 46,690,000 fl in rijks schatkistbilletten en 1,075,000 fl. in provinciale en 3 pCts. schatkistbilletten ingekomen, welke den 15 zullen verbrand worden.

— De *Oesterreichische Correspondenz* berigt dat de Porte den 26 Nov. jl. aan de onderscheiden vreemde gezantschappen te Konstantinopel eene nota heeft gerigt, waarin kennis gegeven wordt van het stellig genomen besluit om de vaart der vreemde stoombooten in den Bosporus te verbieden; uit die nota blijkt intusschen tevens, dat het bedoelde besluit zich alleen bepaalt tot de vaart van het ééne station in den Bosporus naar het andere, en geenszins eene beperking der algemeene, internationale scheepvaart ten doel heeft. Voorloopig zijn aan de verschillende stoomboot-ondernemingen drie maanden toegestaan, om hare vaarten in den Bosporus te doen ophouden.

— Men schrijft uit Konstantinopel, dat de christenen van alle belijdenissen gelijk regt zouden hebben op den vrijen toegang tot de kapel, waarin zich het graf van den Verlosser bevindt. Ten gevolge van de jongste onderhandelingen van den heer de Lavalette zou den katholieken patriarch de sleutel dier kapel in bewaring worden gegeven, en het protektoraat der heilige plaatsen aan Frankrijk zijn opgedragen.

— Z. M. is heden naar Dresden vertrokken en zal zich van daar naar Berlijn begeven om een bezoek bij het Pruissische hof te brengen.

BELGIË.

BRUSSEL, 16 Dec. Heden heeft de Senaat het ontwerp tot wijziging van het *Code Pénal* aangenomen, en de algemeene diskussie over het pers-ontwerp ten einde gebragt.

In de Kamer van Vertegenwoordigers is de beraadslaging over het budget (hoofdst. binnenl. zaken) voortgezet.

— Heden wordt de verjaardag des Konings gevierd. Z. M. heeft met zijne beide zonen het plegtig *Te Deum* bijgewoond, dat bij die gelegenheid is gezongen geworden.

De Koning heeft ter gelegenheid van zijn geboortedag zijne beide zonen bevorderd tot kapitein der infanterie 1ste klasse, en tot ritmeester kommandant bij de kavallerie.

— De centrale afdeeling der Kamer van Vertegenwoordigers heeft met eenparige stemmen besloten de aanneming van het voorloopig verdrag met Frankrijk aan te bevelen.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 17 December.

ONDERTROUWD (16 Dec.): F. A. Dupuy Jz. met J. C. van Houten. - J. Anderson Miltner met L. C. Hugues.
GETROUWD (16 Dec.): C. Rolff met H. C. de Wolf. - B. H. Franke Jr. met S. Munnich.
OVERLEDEN (9 Dec.): G. C. Lauck, 74 j.

HANDELSBERIGTEN.

ROTTERDAM, 16 Dec. Heden zijn verkocht 40 en 30 v. Maryland Tabak, per *Richard Anderson* en 15 v. Virginie Tabak per *Finland*.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 17 Dec. Tarwe zonder handel.
Rogge iets lager, verkocht in Entr.: 118 ℔ n. Arch. *f* 188.
Garst wat aangenamer: 114 ℔ j Deens *f* 172.
Haver en Boekweit zonder handel.

Koolzaad. Zeeuwsch Polder 52½; Deensch 55½ &c. Op 9 vaten Olie dadelijk 56¼; in April ek. 57½ &c. *Lijnzaad* prijshoudend: 113/14 ℔ Odessa *f* 300. *Raapolie* op 6/w. *f* 33; Vliegend *f* 32; 1°. Mei *f* 33; Sept. *f* 33¾; Oct. *f* 33¾; Nov. *f* 34. *Lijnolie* op 6/w. *f* 28¾; Vliegend *f* 27¾; *Hennepoli* op 6/w. *f* 38½. *Raapkoeken* per 1040 st. *f* 68, 72. *Lijnkoeken* per 104 st. *f* ½, 11.

ROTTERDAM, 16 Dec. Tarwe. 162/3 ℔ nieuwe Hoogl. Kleefsche *f* 328; 163/2 ℔ nieuwe dito *f* 327; 160/2 ℔ jarige Bovenl. Ris *f* 308. — Rogge, in entr.: 142/2 ℔ nieuwe Riga *f* 181.

SCHIEDAM, 16 Dec. Rogge. Verkocht 145/3 ℔ n. Libau *f* 214 kont. van 't zolder. — Gerst. 130/2 ℔ Nassaudietsche *f* 172 6/w. — Moutwijn *f* 14,75; Jenever *f* 18,25; Amst. Proef *f* 19,50, per Ned. vat zonder fust zonder de belasting.

DELFT, 16 Dec. Boter *f* 36 à 42.

ANTWERPEN, 16 Dec. *Granen.* Markt stil.

LONDEN, 15 Dec. *Ruwe Suiker. Vreemde.* De vraag wordt beter en de prijzen souteneeren zich. *Geraffineerd.* In Gestampte gaat weinig om voor uitvoer, doch is niet lager.

Koffij. Ferm en niets in veiling. Native Ceylon wordt gehouden op 46 s. 6 d. a 47 s. Naar Plantage was goede vraag.

Rijst. Men verlangt volle prijzen, doch de markt is stil.

In *Talk* gaat weinig om; fijne Y C noteert 45 a 45 s. 3 d.

Granen. De voorraad van Engelsche Tarwe en Meel blijft onaanzienlijk. De aanvoer van vreemde duurt voort. Prijzen onveranderd.

LIVERPOOL, 14 Dec. *Katoen.* Er zijn gedaan 6000 b. Men verwacht dat de markt zich spoedig weder zal herstellen.

BORDEAUX, 13 Dec. *Voorloop.* De 3/6 disponibel blijft staan 118 fr.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

		16 Dec. 4½ u. gebl.	17 Dec.	4 u.	gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½ pCt.	66	$65\frac{13}{16}$	$66\frac{5}{16}$	$65\frac{13}{16}$
Dito Dito	3 »	$79\frac{3}{8}$	79	$79\frac{1}{4}$	79
Dito Dito	4 »	$97\frac{5}{16}$	$97\frac{1}{2}$	$97\frac{1}{4}$	$97\frac{1}{2}$
Dito Obligatien O. I.	4 »	$97\frac{11}{16}$	$97\frac{3}{8}$		
Amortis. Syndic.	$3\frac{1}{2}$ »	$95\frac{7}{8}$			
Handel-Maatschappij	$4\frac{1}{2}$ »	119			
Aand. Rijn-Spoorweg	»	$102\frac{1}{4}$			
Aand. Holl. S. M.		$82\frac{1}{2}$			
Obligatien	»				
BELGIE, Obligatien 1844	»				
Cert. bij de Belg. Bank	$2\frac{1}{2}$ »				
Dito bij Rotsch. en Volksv	»	$54\frac{1}{16}$	$53\frac{5}{8}$	$53\frac{11}{16}$	
FRANKRIJK, Obligatien	3 »	$76\frac{7}{8}$			
SPANJE, Nieuwe	1 »	$23\frac{9}{16}$	23	$23\frac{1}{4}$	23
Dito	3 »	49	$48\frac{3}{4}$		
Dito Binnenl. à 6/m.	»	$42\frac{1}{4}$	$41\frac{15}{16}$	$42\frac{1}{4}$	42
Coup. Bewijzen		$3\frac{1}{8}$	$3\frac{7}{16}$	$3\frac{1}{2}$	
Amortisable Schuld	»	$5\frac{11}{16}$	$5\frac{13}{16}$		
PORTUGAL te Londen	5 »	$42\frac{1}{2}$	$42\frac{1}{16}$	$42\frac{5}{8}$	
Dito Dito	4 »	$38\frac{15}{16}$	39	$39\frac{1}{4}$	$39\frac{1}{16}$
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5 »	$109\frac{5}{8}$	$109\frac{3}{8}$	$109\frac{1}{2}$	
Dito Dito 1828 en 1829	»	$107\frac{1}{4}$	$107\frac{1}{2}$	$107\frac{1}{2}$	
Cert. bij d°. 1831 en 1833	»	97	97		
Dito	$4\frac{1}{2}$ »	101			
Dito bij *Hope*	4 »	$92\frac{1}{2}$	$92\frac{1}{4}$		
Dito bij *Stieglitz en C°.*	»	$91\frac{7}{8}$	$91\frac{1}{4}$		
Dito bij id. 5de Serie	4 »				
Cert. te Hamburg	5 »				
Inschrijving in Assignat.	6 »				
Cert. van dito	»	$71\frac{1}{4}$			
POLEN, Certifikaten	4 »	$86\frac{1}{4}$	$86\frac{1}{2}$	$86\frac{5}{8}$	
Dito Aand. à fl. 500					
Dito met Lot. » 300					
AMERIKA, Bank-Actiën					
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50 /					
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.	$79\frac{7}{8}$	$79\frac{5}{8}$	$79\frac{13}{16}$	
Dito 1847	$2\frac{1}{2}$ »	$41\frac{1}{4}$	$41\frac{1}{4}$	$41\frac{1}{8}$	
Dito 1851	$2\frac{1}{2}$ »	$41\frac{7}{16}$	$41\frac{5}{16}$	$41\frac{7}{16}$	
Dito 1849	5 »	$93\frac{1}{4}$	$93\frac{7}{8}$	$93\frac{1}{2}$	$93\frac{1}{2}$
Ween. Bank bij *Goll en C°.*	»	$86\frac{7}{8}$	$86\frac{7}{8}$		
Dito	4 »		70		
Letter B	5 »	$93\frac{1}{4}$	93	$93\frac{1}{2}$	$93\frac{1}{2}$
Aand. met Loting fl. 500	*f*				
Nieuwe dito » 250	»	360			
NAPELS, Cert. *Lam. en Rothsch.*	5 pCt.		100		
BRAZILIE te Londen 1824	5 »				
Dito Leening 1843	5 »				
Dito £ 200	»				
PERU	$5\frac{1}{2}$ »				
MEXICO Nieuwe	3 »	$24\frac{1}{16}$	$23\frac{15}{16}$		
VENEZUELA à £ 100	$3\frac{1}{2}$ »				
GRENADA à £ 100	2 »	$22\frac{5}{16}$	$22\frac{1}{8}$		
Dito Uitgestelde		$12\frac{7}{8}$	$12\frac{1}{8}$	$12\frac{9}{16}$	
ECUADOR à £ 100	»	$4\frac{5}{8}$			

Binnenl. fondsen zijn door winst-realisatie een weinig achteruitgegaan. In Russische, Portugeesche en Oostenrijksche was tot vaste prijzen eenige kooplust, Belgische meer aangeboden en de overige, bij tragen handel, onveranderd, met uitzondering echter van Spaansche, welke, bij zeer uitgebreide handel en verscheidene verkooporders, cirka ¼ zijn gedaald. Van Amerik. fondsen waren uitgestelde Grenada's meer gewild, Mexikanen meer aangeboden en lager.

Koers van het Geld: Beleening 2¼ pCt, Prolongatie 2½ pCt Diskonto 2 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m. *f*	56	Livorno	2/m. *f*	$38\frac{1}{2}$
»	zigt »	$56\frac{1}{4}$	Napels	» »	$81\frac{1}{2}$
Bordeaux	2/m. »	$55\frac{5}{8}$	Petersburg	» »	1,86
»	½/m. »	$55\frac{1}{2}$	Weenen	6/w. »	$30\frac{1}{8}$
Madrid	3/m. »	242	Augsburg	» »	$35\frac{5}{8}$
Cadix	» »	243	Frankfort	» »	99
Seville	» »	239	Hamburg	2/m. »	$35\frac{7}{16}$
Bilbao	» »	240	»	zigt »	$35\frac{11}{16}$
Lisabon	» »	$41\frac{1}{2}$	Londen	2/m »	$11,72\frac{1}{2}$
Porto	» »	$41\frac{1}{2}$	»	zigt »	$11,77\frac{1}{2}$
Genua	2/m. »	$46\frac{1}{4}$	Rotterdam	»	$\frac{1}{8}$

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 16 Dec. Belg. leen. 2½ pc. 57⅞, 1840, 5 pc. —; 1848, —; 1852, —; Spanje 1 pc. 23¼; Binnenl. 3 pc. 43½, Rom. Leening 1835 97½.

PARIJS, 15 Dec. Fransche 3 pc. 82,45; id. 4 pc. —,—; 4½ pc. 106,—; Schatk. 3,50; Bank-Actien 2800,—; Belg. 1840, 5 pc. 99⅞; 1842, 5 pc. —; 4½ pc. —; 2½ pc. —; Rusland 4½ pc. —; Napels 5 pc. 107,—; Spanje, Buitenl. 3 pc. 50½; Binnenl. 3 pc. 44; Holl. 2½ pc. —; Piemont 1834, —,—; 1849, —,—; 1851, 985,—; Haiti —,—; Rom. Leening 1850, 96¾.

MADRID, 10 Dec. Spanje 3 pc. 43⅞; Ardoins 1 pc. 23¼; Uitg. Schuld —; Comité-Bewijzen 3.

LONDEN, 15 Dec. Cons. kont. 100 a 100⅛; op tijd 100 a 100⅛; Braz. 102 a 103½; 1829/39 102 a 103; Den. 3 pc. 84 a 86; 5 pc. 107 a 108; Ecuad. 5 a 5¼; Gren. 22½ a 23; Uitgest. 12¼ a 12¾; Mexiko — a —; Nieuwe 24⅜ a 24½; Peru 4½ pc. 105 a 106; Uitgest. 65 a 65½; Rusl. 1822 5 pc. 119 a 119½, (N.) 4½ pc. 105 a 105½; Portugal 5 pc. 42 a 43; 4 pc. 40½ a 41; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 23¾ a 24; 3 pc. 50½ a 51; Coup. cert. 3½ a 3¾; Passive — a —; Holl. 2½ pc. 67¾ a 68; id. 4 pc. 99¼ a 99¾; Venez. 41½ a 42; Uitg. 16½ a 17.

WEENEN, 15 Dec. Met. 4½ pc. —; 5 pc. —; Bank-Actien 1348.

BERLIJN, 15 Dec. Schuldbr. 3½ pc. 93⅞; Loten 148¼; Rusl. Stiegl. 4 pc. 97¼; Pools. 4 pc. 90¾; Loten fl. 200 22½; id. fl 300 159; id. fl. 500 91¾; Amsterdam zigt 142⅛p. id. 2/m. 141⅞g.

HAMBURG, 15 Dec. Rusl. Eng. Leen. 112½; Stiegl. 4 pc. 90¾; Spanje 1 pc. 22; Binnenl. 3 pc. 40¼.

FRANKFORT, 15 Dec. Met. 5 pc. 81⅛; 4 pc. 64¾; 2½ pc. 41¾; Bank-Actien 1386; Darmst. Loten fl. 50 91¼; id. fl. 25 32; Badensche Loten fl. 50, 67; id fl. 35, 38⅛; Nassausche 28⅞; Holl. 2½ pc. 65¾, Werk. Sch. 4 pc. 97⅞; Syndic. 3½ pc. 95⅛.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN

Metalliek	*f* 26,05	a —	Pruissische	*f*	$34\frac{7}{16}$ a —
Napelsche	» 25,30	» —	Spaansche	»	—,— » —
Div. in £St.	» 11,72½	» —	Hamb. Russ.	»	$37\frac{1}{8}$ » —
Eng. Russen	» —,—	» —	Russ. in Z. R.	»	$37\frac{9}{16}$ » —
Fransche	» 55⅞	» —	» Rap. »	»	— » —
Belgische	» 55⅝	» —	Pools. in Fl.	»	$28\frac{1}{8}$ » —

SPECIE-COURS.

GOUDEN SPECIEN.

Stukken à *f* 10 per Stuk	*f* 9,75	a 9,80
Oude Geraude Dukaten	» 5,50	» 5,60
Wigtige Souvereinen	» 11,80	» 11,90
» Pistolen	» 9,65	» 9,75
Stukken van 20 Francs	» 9,35	» 9,45

Baren Goud en Specien à *f* 1442,60 per Ned. ℔ lijn 1d a 1½ pc.

ZILVEREN SPECIEN.

Piasters per Stuk	*f* 2,55	à 2,60
Stukken van 5 Francs	» 2,33	» 2,36
Brabandsche Kroonen	» 2,65	» 2,70
Fransche	» 2,70	» 2,75
Pruissische Daalders	» 1,75	» 1,76
Zilver 1000 à 980	*f* —,—	a —,—
» 900 » 700	» 104,50	» 105,—

SCHEEPSTIJDINGEN.

VLIE, 15 Dec. Alhier is aan strand gevonden eene blaauwe vlag met een rood kruis, benevens een lijk, op de armen geprikt met de letters F. W. G. 1824.

TONNINGEN, 13 Dec. Het Nederlandsche schip ... Hendrik, Kapt. Wever, van Hamburg naar de Eider, op de Linnenplaat gestrand, is totaal weg; de kapitein en het volk zijn alhier aangekomen.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 16 Dec. J. Harrey, Mississippe, Baltimore.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

BATAVIA, zeevaart Knaap 2026 p. T. gak, Hope en Comp; 688 z. 291 kan. Suiker, 1500 st. Huiden, Spengler en Comp.

HAVANA, Antje Ruite, 292 k. Suiker, Luden en van Geuns; 179 k. dito, We. van Kempen.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 17 Dec. in lading naar:

Keulen C. Haasters, Koln N°. 10.
Dusseldorp & Neus J. Fransen, de Maria.
Mainz B. Kierschreiber, Mainz N°. 5.
Manheim N. Reis, Beauharnais.
Duisburg. C. Scholten, Hoffnung.

AMSTERDAM, 17 Dec. vertrokken:

Keulen J. G. Kolme, Colln N°. 19.

MANNHEIM, 12 Dec. aangekomen:

W. Trip, van Amsterdam, 15 dagen reis.

Rijnhoogte KEULEN 15 Dec 8 vt. 40½ dm.

PUBLIEKE VERKOOPING VAN HUIZEN IN HET O. Z. HEEREN-LOGEMENT,

Op Maandag 20 December, 's avonds ten zes ure.

N° 1. Een Huis en Erve, Spiegelgracht, CC 431.
2. Een dito, Spiegelgracht, CC 432.
3. Een dito, Palmgracht, QQ 920.
4. Een dito, Palmgracht, QQ 921.
5. Een Huis, Achterhuis en Erve, Lindengracht, QQ 148.
6. Een Achterhuis en Erve, naast Perceel N° 5, QQ 149.
7. Een dito, naast Perceel N° 6, QQ 150.
8. Een Huis, Boomstraat, PP 623.
9. Een Huis en Erve, Buiten-Dommerstraat, UU 697.
10. Een dito, eerste Goudsbloemdwarsstraat, QQ 117.
11. Een dito, Goudsbloemgracht, QQ 721.
12. Een Loods, Lijnbaansgracht, PP 155.
13. Een ledig Erf, Driehoekstraat, QQ 125.
14. Een Huis, Achterhuis en Erve, Haarlemmerdijk, UU 342 en 412.
15. Een Huis, Achterhuis, Pakhuis en Erve, Prinsengracht, DD 517.
16. De Hofstede *Zeerust*, groot b. 8.1490, aan den Hoogen- of Zeedijk.
17. Een Tuin, Gebouwen, enz., *de Griekentuin*, Plantaadje, Middellaan, V 124.
18. Twee Huizen, Achterhuis en Erven, N. Z. Achterburgwal, G 265 en 266.
19. Een Huis, Achterhuis en Erve, Gravenstraat, H 305.
20. Een Huis en Erf, Blaauwestraatje, H 326.
21. Een dito, Blaauwestraatje, H 327.
22. Een Huis en Erve, Gravenstraat, H 290.
23. Twee Huizen en Erven, tweede Weteringdwarsstraat, BB 246 en 247.
24. De helft in een Huis, Tuin en Erve, Achtergracht, Z 178.
25. Het Buitenverblijf *Al hopende*, aan den Overtoomschen Weg, N° 985.

ERRATUM. — In ons nummer van 15 Dec. gelieve men te verbeteren:
bl. 3, kol. 2, reg. 23 v. o. *staat:* vrij wat, *lees:* mij wat
bl. 3, kol. 3, reg. 17 v. b. » hoofddeel en » hoofddoel van
In ons nummer van 17 Dec.:
bl. 4, kol. 2, reg. 19 v. o. *staat:* bij God, *lees:* in God.

ADVERTENTIEN.

Heden beviel van eene welgeschapene ***DOCHTER***, mijne geliefde Echtgenoote JOANNA CATHARINA SITTARDS.
J. T. BOELEN.
's Bosch, 13 December 1852.
Eenige kennisgeving. (2476)

(2482) Heden verloste zeer voorspoedig van een welgeschapen ***ZOON***, M. C. G. WANSINK, geliefde Echtgenoot van
Dr. J. W. CRAMER.
AMSTERDAM, den 17 December 1852.
Eenige en algemeene kennisgeving.

(2477) Die iets te vorderen hebben van of verschuldigd zijn aan de nalatenschap van Wijlen den Wel-Eerwaarden Heer J. H. RINGELENBERG, in leven Pastoor te Winterswijk, worden verzocht zich binnen zes weken te melden aan de Erven
B. RINGELENBERG.
WINTERSWIJK, den 14 December 1852.

Ontvangen N°. 14 en 530. (2478)

(2475) **DE VEREENIGING VAN DEN H. VINCENTIUS VAN PAULO** te *'s Gravenhage*, verlangt eenen **HULPONDERWIJZER** van den derden rang voor de Armschool, tegen eene jaarwedde aanvankelijk van *f* 200.— en inwoning in het gesticht der Vereeniging, doch zonder kost. Men adresseere zich ten spoedigste aan den President der Vereeniging, ...

Met 1°. Mei

wordt gevraagd een **HUISKNECHT**, van de R. C. Godsdienst, middelbaren leeftijd en voorzien van goede Getuigschriften. Adres lett. O. W, bij den Boekhandelaar *H. NIJGH*, te *Rotterdam*. (2479)

On Demande

Une **GOUVERNANTE**, de trente à quarante ans, en état de soigner l'Education de plusieurs enfants, et de la réligion Catholique. S'Adresser par Lettres affranchies, sous les initiales A. Z., à Monsieur *H. NIJGH*, Libraire à *Rotterdam*. (2480)

(2481) De Commissie belast met de regeling eener **LOTERIJ** van **VOORWERPEN** van **KUNST** en **SMAAK**, tot ondersteuning der Liefdewerken der Vereeniging van den H. VINCENTIUS VAN PAULO te *'s Gravenhage*, heeft de eer bij deze aan het publiek te berigten, dat de Tentoonstelling der ter verloting bestemde voorwerpen geopend zal worden op Zondag 19 December e. k. en voortduren zal tot en met Zondag 2 Januarij 1853 dagelijks (uitgenomen 's Vrijdags en 's Zaturdags) des morgens van 11 tot 3 ure en des avonds van 6 tot 9 ure, in het gebouw der Vereeniging, Westeinde, B. 306 te 's Hage.

De entree is bepaald op 10 Cents: de Catalogus der Voorwerpen is aan de Zaal der Tentoonstelling verkrijgbaar gesteld, alwaar tevens nog loten in gezegde Loterij voorhanden zijn tegen den prijs van 50 Cents het lot.
Namens de Commissie,
Jhr. Mr. R. M. F. DIERT, *Prés.*
Mr. B. H. M. HANLO, *Secr.*

Bij den Boekhandelaar C. L. VAN LANGENHUYSEN is van de pers gekomen:

DE TWEEDE DRUK VAN:

WIE WAS MARIA MONK,

DE ZOOGENAAMDE

ZWARTE NON?

Prijs 25 Cents.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.